

UNIMEA SFINTEI TREIMI.
TEZĂ ȘI PARABOLĂ
A UNITĂȚII NAȚIONALE DIN ROMÂNIA

Ps. conf. univ. dr. dr. dr. Iacob COMAN

Universitatea „Dimitrie Cantemir”, Tg. Mureș

iacob_coman@yahoo.com

Abstract: The Oneness Of The Holy Trinity. Thesis And Parable For Romania's National Unity

The study reserves its right to a scientific „adventure”, as it analyses God's behaviour from a human perspective and it states the godly nature of the human behaviour. It also allows reason and honesty to judge its author, to the detriment of its origins and to the benefit of his future and that of his people. The study avoids historical and theological clichés that underlie any centennial and reserves its right to deal with the most delicate ethnical and historical realities in a transparent, venturous and sometimes harsh way. This study does not represent an exhaustive approach, on the contrary. Seen as a proposal or as a challenge, it proves that concepts like national unity, freedom of conscience, religious pluralism and so on, can be approached following totally different patterns from the preferred ones.

Consequently, in the following four short sections, we seek to provide the ones interested in the topic with a paper that integrates scientific research with godly sentiments and human concern and audacity.

Keywords: national unity, freedom of conscience, love, reality, future, interethnic nationality, interfaith freedom of conscience

---

Introducere

În spatele istoriei fiecărui popor și în spatele istoriei universale stă întotdeauna o determinare despre care se vorbește cel mai puțin sau deloc. Este vorba despre determinarea lui Dumnezeu. Exercițiul întoarcerii în timp cu privire la oameni, evenimente și locuri se face întotdeauna până

la locul, timpul și oamenii care servesc interesului cercetătorului; rar sau deloc, sunt dispuși oamenii de știință să facă demersuri mai avansate, care ar putea periclita ceea ce-și doresc să afle și să stabilească. Pe lângă acestea, „istoria, întocmai ca drama sau romanul, își are obârșia în mitologie. Adică într-o formă primitivă de înțelegere și de exprimare în care – ca în poveștile cu zâne povestite copiilor sau în visele visate de adulți cu mintea tulburată – linia de demarcație dintre fapte și ficțiune nu e trasă temeinic.”¹ Din aceste motive coagularea sentimentului de origini, de apartenență, de patriotism și de distincție etnică fac obiectul subiectivității asumate și preferate.

Această realitate se observă evident în istoria formării popoarelor. Fiecare originare a acestora se oprește exact acolo unde am stabilit apriori: la un eveniment – cucerirea Daciei de către romani – în cazul nostru și la un personaj semnificativ – Decebal și Traian – în același caz. Dacă istoricii nu ar trage această linie stabilită pe criterii subiective obiectivate, toți ar ajunge la Grădina Raiului fiind obligați să recunoască că pe Planeta Pământ există o singură naționalitate: Omul. „Prezența caracteristicilor superioare ale minții umane, cum ar fi conștiința, creativitatea, liberul arbitru, simțul estetic, moralitatea și spiritualitatea, sugerează că oamenii au fost proiectați special ca un tip de ființe și că nu își au originea în animale, printr-un proces evolutiv pur mecanicist.”² Altfel spus, toți provin din același loc și cu același destin. Originea este aceeași, nimeni nu poate face excepție! Cu privire la destin situația este diferită; omul și-l poate corupe. Când vorbim despre naționalitate în sens convențional, vorbim despre grupări de oameni pe criterii de limbă și pe criterii de familialitate. Aceste două criterii le încadrăm într-un anumit timp convențional și în felul acesta devenim *noi* de un alt fel decât *alții*.

În cercetarea de față, ne propunem o abordare necomună cu privire la unitatea națională românească și la formarea acesteia. Ca român, datorită locului în care m-am născut și datorită educației, nu pot să mă desolidarizez în niciun fel de ideea că aparțin unei etnii care m-a asimilat și care mi-a oferit identitate. Și sunt mândru de acest lucru. În același timp, ca om de știință, nu pot să refuz obiectivitatea cercetărilor mele

1 Arnold J. Toynbee, *Studiu asupra istoriei*, Sinteză a volumelor I-VI de D. C. Somervell, Editura Humanitas, București, 1997 p. 71.

2 Ariel A. Roth, *Origini – Sunt știința și Scriptura ireconciliabile?*, Editura Viața și Sănătate, Pantelimon, 2013 pp. 132-133.

pentru a satisface doar aplecarea mea etnică; din acest punct de vedere sunt responsabil. „Cunoașterea sufletului unui neam, nota Constantin Rădulescu Motru, cu dezvăluirea calităților și defectelor acestuia, nu este o operă de patriotism, ci este o serioasă operă de știință. Această cunoaștere trebuie să o stabilești cu aceeași obiectivitate cu care stabilești orișice altă cunoștință despre lumea fizică.”³ În aceste condiții, ne propunem să ținem în conflict și complementaritate ideea de neam cu ideea de origini, de țară, de existență provenită din Dumnezeu și de onestitate existențială. Nimeni nu are dreptul să refuze acest conflict și această complementaritate. Orice națiune care devine atât de națională încât refuză fraternitatea cu celelalte, este o națiune care urăște desăvârșit sau neagă existența lui Dumnezeu.

În aceste condiții, dorim să dezvoltăm ideea de unitate națională, de democrație interetnică și de libertate de conștiință prin maniera de existență a lui Dumnezeu, înțeles și regăsit în dimensiunea unimii dintre Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Dimensiunea relațională a persoanelor Sfintei Treimi este norma și maniera relațională dintre oameni, etnii și națiuni. Unitatea națională românească precum a tuturor națiunilor de pe pământ, nu se poate regăsi decât în Cel care a creat omul. „Toate câte sunt pe lume sunt opera lui Dumnezeu. Creștinul cu dreaptă înțelegere nu disprețuiește niciuna din componentele cosmosului, ci din toate vede strălucind slava și înțelepciunea dumnezeiască.”⁴ Așadar, orice națiune care neagă acest model sau îl înlocuiește își neagă originile, neagă egalitatea dintre oameni și își înlocuiește Străbunul. „Căci pentru principiile democrației nu este altă bază mai solidă decât conștiința că membrii unui stat sunt fiii aceluiași bun părinte, strămoș sau Dumnezeu, și, în același timp, sunt cu toții ființe cuvântătoare egal de îndreptățite la egalitate și libertate.”⁵ Nu există niciun trecut, niciun prezent și niciun viitor în virtutea cărora să putem nega originile noastre și niciun motiv ca să le acceptăm doar dintr-un anumit loc și timp.

Singura realitate care ne-a silit să conservăm etape din dezvoltarea familială a noastră este distanțarea de Dumnezeu și de modelul Lui.

3 Constantin Rădulescu Motru, *Psihologia poporului român*, Editura Paideia, București 1998 p. 15.

4 Dumitru Stăniloae, *Ortodoxie și românism*, Editura Albatros, București 1998 p. 19.

5 Constantin Rădulescu Motru, *Etnicul românesc – Naționalismul*, p. 15.

Această realitate a dus la formarea protecționismului pe segmente de timp și de familie, numite etnii și istorie națională. Tot acestea sau declarat mai târziu națiuni, iar apoi au devenit națiuni în detrimentul altora. Așadar, în cele ce urmează vom lua ca teză și parabolă a unității naționale din România, unimea Sfintei Treimi.

Dumnezeu, model de unitate națională și realitate

Gândul și dorința unității naționale nu pot fi maniere cu ajutorul cărora să putem ignora realitatea. Naționalitate nu înseamnă să uiți pe ceilalți, nu înseamnă să te dezvolți în detrimentul celorlalți și nu înseamnă spirit care să fie un afront la existența celorlalți. Acest lucru este destul de complex și destul de greu de înțeles fără Dumnezeu. A vorbi despre națiune română în secolul douăzeci și unu, cum despre oricare altă națiune, înseamnă a ignora și falsifica realitatea. De fapt, niciodată nu a existat o națiune românească. A existat un spațiu cu vorbitori de limbă română în devenire, mai mult sau mai puțin amestecați cu vorbitori de alte limbi, urmând ca mai târziu acest spațiu să poarte numele de România. Datorită acestui fapt unitate națională în sens real presupune unitatea celor ce locuiesc acest spațiu. Ori această unitate nu a existat niciodată. De ce? Pentru că oamenii care au locuit acest spațiu ce va purta numele de România a refuzat întotdeauna comunalitatea și comunalizarea folosindu-se de liniile de convenție cu care au tăiat, în mod crud, ceea ce era unit. Pentru a înțelege acest lucru vom lua ca exemplu gradele de rudenie: frați, verișori primari, verișori secundari și... dintr-odată tăiem în sânge și carne decursul normal și firesc al înrudirii declarând: de aici nu mai suntem rude! Linia de convenția nu are legătură cu realitatea. Noi suntem rude și cu verișorii de al treilea, de al patrulea și de al miilea... Iată de ce noi „românii” suntem rude nu doar cu celelalte etnii care locuiesc în spațiul românesc, ci chiar cu toate națiunile de pe pământ.

În cele ce urmează, vom dezvolta câteva idei legate de unitatea Sfintei Treimi și realitatea ei. Cu ajutorul acestora vom putea înțelege perspectiva din care ar trebui să abordăm unitatea națională și realul acestei unități. „Nimic fără Dumnezeu” nu este o maximă ci un mod de a exista. Elementul principal în formarea hărții acestei țări nu este eroismul, a fost și acesta, nu este nici măcar patriotismul, deși a fost și patriotism și

nu este voința sau obstrucția politică internațională, deși au fost și acestea. Elementul fundamental pentru formarea acestei țări a fost încărcătura religioasă, în formare, a oamenilor din aceste locuri. Punctual spus, a fost Dumnezeu. „Deoarece formarea unui popor este în primul rând un proces de natură culturală, studierea etnogenezei românilor nu se poate face fără a lua în discuție religia și procesul de aculturație specific ei, care este convertirea (așadar, creștinarea)”⁶. Ceea ce va crea probleme mai târziu constă în faptul că această convertire este particularizată la etnic. În alte cuvinte este vorba despre o convertire care se convertește după noi, nu de o convertire care ne convertește pe noi. Sintagma „creștinism românesc” dă viață românilor în detrimentul României, pe când sintagma „români creștini” dă viață României și românilor. Această inversare apare la toate popoarele creștine cu nuanțe mai evidente sau cu nuanțe mai ascunse.

Dumnezeu are în vedere realitatea Tatălui, a Domnului Iisus Hristos și a Duhului Sfânt, realitate care nu separă, ci unește. Tatăl nu este tată în detrimentul Fiului. Nici Fiul nu este fiu în detrimentul Tatălui sau al Duhului Sfânt, cum nici Duhul Sfânt nu este odihnă în detrimentul Tatălui și al Fiului. „În realitățile dumnezeiești există unire și distincție... Taina existenței lui Dumnezeu, a acțiunii energiei Sale necreate și a actului creației se află tocmai în această unire și distincție. De altfel, acest fapt este supus percepției noastre nemijlocite, din moment ce nu există nimic separat și static în toată realitatea creată, ci mișcare, viață, varietate și unitate.”⁷ Așadar, unitate națională nu înseamnă să fim români în detrimentul celorlalți din România, cum, a nu fi român în România nu înseamnă a fi în detrimentul românilor. Locuitorii țării mele nu doar că neglijează această teză, ci în tăcere se pregătesc pentru ură, pentru crimă, își doresc propria lor moarte în favoarea morții celorlalți și numesc acest lucru virtute. Această atitudine nu este nici patriotică și nici iubitoare de neam. Această atitudine este apatridă și șovină. Singurul lucru important cu privire la unitatea națională și a binelui Țării constă în a nu uita că noi trăim în timpul nostru! Cei care trăim în România, trăim în timpul nostru nu în timpul altora.

6 Alexandru Madgearu, *Rolul creștinismului în formarea poporului român*, Editura BIC ALL, București, 2001 p. 9.

7 Nikolaos Matsoukas, *Teologie dogmatică și simbolică vol. II*, Editura Bizantină, București 2006 p. 79.

Înaintașii noștri s-au gândit la noi, dar nu știm cum și în ce sens. Noi, cei contemporani cu istoria ce se scrie astăzi nu suntem nici pe vremea Principatelor, nici pe vremea imperiului Austro-Ungar, nici pe vremea României Mari, noi suntem acum, într-o țară unde unii vorbesc limba română, alții limba maghiară, alții limba germană, alții limba țigănească, alții limba ucraineană, alții limba turcă, alții limba sârbă și lista poate continua. Oamenii din această țară, România, au ales să iubească oricare limbă, alta, decât cele ce se vorbesc în țara lui. Românii urăsc maghiara, maghiarii urăsc româna, germanii urăsc româna și maghiara etc. Liniile convenționale ne-au impus ură și dispreț față de cele mai frumoase lucruri pe care le avem în țara noastră și față de oamenii frumoși care trăiesc în această țară. Într-un context de acest gen este impropriu să amintim ideea de unitate națională. În realitate este vorba despre revoltă și ură etnică, indiferent că e vorba de cei mai mulți sau de cei mai puțini. Realitatea în care trăim nu este în progres, cum susținem, ci este în regres, suntem într-o stare de deteriorare. Fiecare își învață limba în defavoarea celeilalte limbi a comunității în care trăim, de parcă a vorbi două limbi este o ciumă. Unitate Națională nu poate să însemne acutizarea acestei deteriorări, ci unitate națională trebuie să însemne o recunoaștere onestă a paradigmei noastre. Noi trăim în timpul nostru!

Modelul lui Dumnezeu nu poate fi neglijat. „Eterna cale pe care se înscrie întreaga existență: de la unitate, prin polaritate spre o nouă consonanță în Trinitate.”⁸ Adică suntem ceea ce suntem prin realitatea în care ne identificăm; suntem o Românie prin ceea ce ne identificăm: români, maghiari, sași, țigani etc. Specificul confesional și specificul etnic al libertății de conștiință trebuie să fie marcat de atitudinile interpersonale ale dumnezeirii. „Nu se poate vorbi despre unitatea dumnezeiască, despre energiile divine, fără a le atribui deîndată Ipostasurilor sau Persoanelor treimice, adică fără a le *personaliza treimic*, căci persoanele divine califică ființa dumnezeiască, viața Acesteia, pe care El ne-o revelează și ne-o împărtășesc în chipul cel mai firesc și în toată bogăția ei.”⁹ În replică sociologică și patriotică nu putem vorbi despre unitate națională fără ai atribui intrinsec etniile acesteia, confesiunile acesteia și fără a le asimila

8 Alfred Schutze, *Despre Ființa Trinității*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2010 p. 10.

9 Boris Bobrinskoy, *Taina Preasfintei Treimi*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005 p. 6.

pe acestea în nucleul ideii de Țară cu nume România. Ce numim noi azi unitate națională și ceea ce sărbătorim este o realitate nu doar extrem de fragilă, ci pregătită pentru fărâmițare. Doar se așteaptă un semn de la marile puteri. Cine neagă acest lucru să privească fosta Iugoslavie.

În concluzie unitatea națională nu se poate baza pe ideea de majoritar precum ideea de autonomie nu se poate baza pe un semafor verde din partea marilor puteri. Unitatea națională și autonomia etnică trebuie să se rezolve altundeva: la cruce. Desolidarizându-ne de oamenii care își fac glorie și eroism pe tulburarea sufletelor noastre și chiar pe viețile noastre vom putea crea un spațiu de apropiere de Dumnezeu. Drumul acesta și modelul acesta rămâne singurul care poate asigura ideea de Țară și ideea de unitate, de ce nu, și ideea de națiune interetnică.

Dumnezeu, model de unitate națională și iubire

Unul dintre cele mai frumoase imne ale unității naționale din România este „Hora Unirii”. Deși nu cunosc intențiile textierului decât prin versurile sale, în calitate de poet și om de arte pot să deduc intenția din sufletul artistic al autorului. În acest context îmi permit să declar că intențiile sale poetic artistic ideologice au fost deturnate. Imnul ne cheamă să ne dăm mâinile cei din Țara Românească (români, aromâni, țigani, turci, sârbi etc.) cu cei din Moldova (români, evrei, ucraineni, secui etc.) și cu cei din Ardeal (români, maghiari, sași, evrei, țigani etc.) Versul „cei cu inima română” nu semnifică etnia, ci locul, unitatea locului. Unitatea oamenilor buni care au decis să rămână în interiorul unor granițe trasate cu jertfă, sânge, dăruire pentru cei ce erau și pentru cei ce vor veni. Acest imn a fost scris pentru ca locuitorii acestei țări să dorească să-l cânte. Ori sunt cel puțin două milioane jumătate de trăitori ai României care nu vor și nu cântă acest imn. De ce? Drama nu constă în faptul că nu-l cântă, ci în faptul că nouă ne place să nu-l cânte iar lor le dă un simțământ eroic libertatea de a nu-l cânta. Noi am reușit să ucidem „inima locului” și să o înlocuim cu „inima șovină” pe care o numim inimă etnică. Această nouă „ființă” nu mai are mâini de întins pentru toți cei ce locuiesc aici ci doar pentru unii. Rezultă cu necesitate imposibilitatea cântării Horei Unirii și imposibilitatea dansării acesteia de către toți oamenii de bine ai acestui loc. Cei mai abilitați oameni în domeniu refuză elegant „jucarea acestor

cărți” pe față. Politicienii își fac podiumuri pe care urcă folosindu-se atât de ura noastră față de ei cât și de ura lor față de noi. Istoricii își gravează numele în panteonul științelor atât din iubirea cât și din ura tuturor. Câți istorici citești atâtea istorii afli. Oamenii de artă își asigură celebritatea cu cât îi înfurie mai mult pe unii și acceptă mai complet lingușirea altora. În acest vacarm care îngheață în cutii separate oameni de mare calitate existențială se flutură emfatic și militat ideea unității naționale. Care unitate? Care națiune? În ultimii treizeci de ani, dacă celelalte etnii nu ar fi solidarizat cu etnia românească, niciodată românii din România nu ar fi avut majoritate pentru a se conduce pe sine. Formațiunile politice românești și-au găsit rostul și puterea politică doar când celelalte etnii li sau alăturat. În acest an centenar, aceeași oameni neunitari, căutăm toate resursele posibile să dăm o notă de maximă sărbătoare unei unități care nu există nici la nivel etnic și nici la nivel interetic.

Ne lipsește ceva ce nu are origini umane, IUBIREA. Iubirea are origini divine, este o trăsătură personală și personalizează. E de la Dumnezeu personal și are în vedere doar pe cei ce sunt cu Dumnezeu în mod personal. „Niciunul dintre marii gânditori sau dintre marii poeți n-a aflat vreodată răspuns la întrebarea: ce este iubirea? Îi putem urma evoluția, nu putem spune nimic despre nașterea ei.”¹⁰ În fenomenul iubirii nu are loc discursul filosofic și nici impersonalitatea unei așa zise ființe universale. Peste zidurile celor de lângă noi pe care nu îi putem iubi nu se poate trece decât cu reciprocitate de crime. Eroismul zilelor de astăzi trebuie redefinit. Trebuie să refuzăm a mai face statui celor ce pot urî desăvârșit și trebuie să refuzăm a îi mai face eroi. Modelul din sânul lui Dumnezeu este străin de modelul nostru de gândire. „Iubirea are drept bază conștiința unei alte persoane. De ea văd condiționată iubirea ei, precum ea vede în conștiința mea iubirea mea. Conștiințele proprii a două persoane sunt subiecte care dau și primesc iubirea. Iar la Dumnezeu, dată fiind infinitatea persoanelor, ajunge un singur El care să completeze iubirea ce o aștept și care să ne mulțumească cu iubirea ce ne-o arată.”¹¹ Cu cât suntem mai umani și mai etnici cu atât urâm mai desăvârșit și cu cât suntem mai duhovnicești și mai neetnici, cu atât iubim mai desăvârșit. Națiunea

10 Paul Evdokimov, *Taina iubirii*, Editura Cristiana, București, 1994 p. 136.

11 Dumitru Stăniloae, *Sfânta Treime sau la început a fost Iubirea*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993 p. 66

și unitatea este o realitate care ține de iubire nu de etnie. „Cine nu iubește n-a cunoscut pe Dumnezeu; pentru că Dumnezeu este dragoste” (1 Ioan 4:8). În replică relațională interumană noi nu iubim alte etnii din România, țară a noastră și a lor, pentru că nu îi cunoaștem, refuzăm să îi cunoaștem. Ei nu ne iubesc, deși sunt locuitorii aceleași țări, pentru că nu ne cunosc. Actul de cunoaștere și de însușire sublimă a existenței celuilalt este iubirea, este unitatea, este națiunea interetnică, este etnicul curcubeic ce naște sângele nou de culoare dumnezeiască. „Impresia mea este, nota Nae Ionescu, că funcțiunea fundamentală a iubirii este, totuși, cunoașterea și nu acțiunea. Pentru ca să înțelegem acest punct de vedere, trebuie să ne dăm seama că cunoașterea nu este un act de înregistrare, ci un act de identificare a subiectului cu obiectul: nu vezi ceea ce este, vezi ceea ce știi tu... Pentru ca să vezi ceea ce este, trebuie să devii tu, întâi, ceea ce este.”¹² Unitate națională presupunând în acest context identificarea reciprocă a celor ce locuim în această țară. Acest lucru fiind dus la nivelul în care eu devin ceea ce sunt ei și ei devin ceea ce sunt eu și noi suntem ceea ce am devenit împreună; *stat unitar interetnic român*.

Unitatea națională și iubirea nu se realizează prin orientări politice, nici prin educație, nici prin investiții de altă natură. „De ar da omul toate averile din casa lui pentru dragoste, tot n-ar avea decât dispreț” (Cântarea cântărilor 8:7). Nichifor Crainic nota: „Expresii ca «fără deosebire de rasă, fără deosebire de naționalitate, fără deosebire de religie» sunt praf în ochi, vânturat de-a lungul și de-a latul lumii... Fiindcă ideea de *om* care stă la baza unor astfel de expresii nu există decât ca ficțiune logică, iar idealul de *pace* nu se realizează reducând națiunile la uniformitatea abstractă a omului, ci armonizând diversitățile lor etnice pe un plan transcendent. Acest plan e religie.”¹³ Adică Iubirea de sorginte dumnezeiască. Planul superior al mândriei unității naționale nu constă în forța de a îi face pe cei mai puțini să tacă. Mândria unității naționale este surplusul de asimilare a celor ce locuiesc împreună cu noi, a celor ce sunt și ai noștri, a celor ce le aparținem prin puținul sau multul surplus de cultură pe care ni l-a dăruit. Noi refuzăm să știm că a iubi preferențial

12 Nae Ionescu, *Teologia – Integrala publicisticii religioase*, Editura DEISIS, 2003 p. 44

13 Nichifor Crainic, *Puncte cardinale în baos*, Editura Albatros, București, 1998 pp. 101-102.

însemnă a urî! Când ne iubim pe noi și urâm pe alții, urâm de două ori: odată pe noi și odată pe ceilalți.

Unitatea națională și iubirea, având ca model pe Dumnezeu surprinde o ecuație străină de ceea ce se petrece în mod normal: este vorba de noi în *noi* și *noi* în Dumnezeu. Acesta este demersul de dezvoltare a naționalismului și a unității de neam. „Dar cum la noi totul se importă, am ajuns cu iobăgia ideologică până acolo încât ne importăm și existența de peste hotare.”¹⁴ Unitatea națională nu a fost niciodată la „Poartă”, adică în resursele Imperiului Otoman care știa să ne conducă folosindu-se de „noi”. De asemenea, unitatea națională nu va fi niciodată la „Porțile Europei” care de asemenea știe să ne conducă prin „noi”. Unitatea națională și iubirea sunt aici, aici unde trebuie să fie și să rămână Dumnezeu, în resursele oamenilor credincioși din această Țară, sau din acest județ al Europei. Înceștinarea noastră a avut rostul să ne facă de rasă cerească numindu-ne români, nu să ne facă de rasă românească numindu-ne europeni. Înceștinarea celor care locuim România face obiectul proniei lui Dumnezeu. „Istoria nu este viața lui Dumnezeu, dar nici nu e goală de prezența Lui și în afară de raza puterii Lui.”¹⁵ Etnia nu e de obârșie omească oricât de mult am dori și am argumenta acest lucru. Etnia este de obârșie cerească și acest lucru trebuie respectat. Liderii noștri care infuzează în noi neînțelegeri și ură față de etniile cu care conviețuim în această țară, nu sunt liderii noștri! Dumnezeu nu a făcut etnii care să fie în relație de ură și de război, Dumnezeu a făcut etnii în felul în care o mamă naște copii ce prin diferențele lor dau culoarea și armonia desăvârșită a familiei. N-am fost și nu vom fi niciodată o țară de importanța și puterea unor țări ca Germania, Franța, Anglia etc., dar însușirea chipului de slugi și cerșetori ne dau „favoruri” care se dau slugilor și cerșetorilor, pe când însușirea unui chip de demnitate ne va oferi favoruri și drepturi demne.

În concluzie, modelul de unitate națională în contextul iubirii, nu va fi niciodată iubirea egoist etnică, iubirea concurențială interetnică și nici nu va fi iubirea cu orientări de dominare între etnii. Unitatea națională trebuie să fie un climat ceresc. Anunțul nașterii Domnului Iisus Hristos includea opinia lui Dumnezeu cu privire la definiția unității naționale interetnice: „Slavă lui Dumnezeu în locurile preainalte și pace

14 Mihai Ralea, *Fenomenul românesc*, Editura Albatros, București, 1997 p. 233.

15 Dumitru Stăniloae, *Ortodoxie și românism*, p. 173,

pe pământ între oamenii plăcuți Lui.” (Luca 2:14) „Oamenii plăcuți Lui”, aceasta este trăsătura reală și adevărată a unității unui neam. Altfel spus, libertate de conștiință într-o perspectivă de unitate națională presupune ca interetnia și interconfesionalitatea să-și declare patriotismul prin perspectiva iubirii și unimii dumnezeiești. Aici începe prosperitatea unei țări și tot aici, prin refuz, se încheie.

Dumnezeu, model de unitate națională și libertate de conștiință

Când analizăm ființa lui Dumnezeu analizăm conceptul de libertate pur și când privim „hora” Sfintei Treimi asistăm la conceptul de unitate desăvârșită. Orice libertate de conștiință fără Dumnezeu este dictatură și teroare pentru ceilalți și orice unitate dintre oamenii fără Dumnezeu este o amenințare discriminatorie și violentă la existența celorlalți. Unitatea națională și libertatea de conștiință nu țin de limbaj sau de definiții, acestea țin de relație, relația dintre noi și relația dintre noi și Dumnezeu. Doar Dumnezeu este unit și uniți sunt doar oamenii uniți cu El. Doar Dumnezeu are libertate de conștiință și libertate de conștiință au doar cei care Îl au în conștiință pe El. În rest suntem predispuși să vorbim despre cu totul altceva în termeni care nu acoperă realitatea. Însăși ideea de conștiință presupune dictatura absolută și resemnarea absolută. Libertatea de conștiință în sensul derapajelor umanismului contemporan, presupune de fapt angajarea într-un sistem de reeducare a populației în vederea eliminării conștiinței din structurile ființei umane. Odată ce acest deziderat va fi realizat va urma epoca terorii. Toate pretențiile comportamentale vor veni din exterior, toate izvoarele de intelectualizare și gândire vor fi planificate de activiștii care ei înșiși și-au eliminat conștiința și de activismul care are pretenții foarte clare și pe care nimeni nu va avea dreptul să le refuze. Această perspectivă va impune o anumită linie cu privire la unitatea națională, cu privire la libertatea de a nu avea conștiință, cu privire la faptul că modelarea ființei umane și a societății umane trebuie să fie total sustrasă de sub autoritățile interioare ale ființei umane și pusă în lanțurile interesului comun care ne obstrucționează din exterior în felul și după dorința celor puternici.

Nu, aceasta nu este unitate și nici libertate de conștiință. Nu putem fi uniți cu altcineva și liberi în conștiință și nu putem fi liberi în conștiință și să ne unim cu altcineva. Unire și conștiință ca maniere existențiale și

ca discursuri filosofice se exclud. Ele pot fi împreună doar dilematic, doar antagonic, doar într-o realitate care poate depăși respingerea și atracția și care să propună o a treia formă de ordin monolitic în care contrariile nu se completează, ci formează o altă realitate. Modelul pentru această dilematică formă de existență este Dumnezeu. La El vedem frumusețea unirii și a libertății de conștiință. Suveranitatea Lui și modul Lui de a iubi, constituie adevărata și singura posibilitate de a aduce ființa umană în unu și de a multiplica această ființă în libertatea ei de conștiință. „Toate cele ce există se constată a fi organizate la relații reciproce, unele servind altora. Cum ele sunt diferite nu ar colabora în ordine, dacă nu ar fi organizate de altcineva. Mai convenabil este însă ca multe să fie reduse la o singură ordine decât la mai multe; căci unul prin sine este cauza lui *unu*, iar multe nu sunt cauza lui *unu* decât prin accident, într-un fel oarecare pot fi *unu*. Cum însă cel ce este primul este cel mai desăvârșit prin sine, nu prin accident. Trebuie deci ca primul să reducă toate la o ordine și să fie unul și acesta este Dumnezeu.”¹⁶ Unitatea națională a României trebuie văzută doar prin acest proces. Dumnezeu a închis aceste hotare și le-a climatizat favorabil pentru noi care locuim aici. Nimeni nu ar trebui să uite acest lucru.

În concluzie trebuie să subliniem faptul că oamenii liberi și oamenii cu conștiință nu pot forma uniri în sensul umanist și nici nu pot fi liberi în conștiință în sens umanist. Acest lucru l-a sesizat umanismul occidental și cere, prin manierele de influențare stăpânite de „rațiune, eliminarea unității dintre oameni precum și eliminarea libertății de conștiință, caz în care omul va găsi sensul existenței lui în teroarea ambalată ca virtute socială și care ascunde, de fapt, sfârșitul ființei umane. Nu ar trebui să permitem să se ajungă aici, sau cel puțin nu ar trebui să ne bucurăm pentru acest lucru. „Acest proces masiv de „raționalizare” excesivă a activităților sociale, are două consecințe majore. Pe de o parte duce inevitabil la transferul religiei din sfera publică socială în sfera privată ... pe de altă parte locul religiei și al Bisericii din viața societății îl iau știința și religia.”¹⁷ Această realitate creează pseudo sacralitatea socială. Este vorba despre sufletul sacru al unei etnii care e în război cu sufletul sacru al altei etnii, este vorba despre

16 Thoma de Aquino, *Summa theologiae – Despre Dumnezeu*, Editura Științifică, Bucuși rești p. 148.

17 Dumitru Popescu, *Hristos – Biserică – Societate*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998 pp. 69-70.

o sacralitate umanistă care e în conflict cu o altă sacralitate umanistă. Ori, sacralitatea de sorginte dumnezeiască se sustrage ideii de conflict în sine și cu sine. Resursele noastre și sensul nostru regăsite în imnul „Hora unirii”: Iarba rea din holde piară/ Piară dușmănia-n țară/ Între noi să nu mai fie/ Decât flori și omenie..., trebuie să aibă în vedere răutatea, nu etnia, dușmănia nu naționalitatea, secularizarea nu drumul interconfesional spre Hristos. Și mai trebuie să aibă în vedere omenia care este o derivare din omenitatea lui Iisus Hristos, nu din umanismul golit de conținut existențial și golit de dimensiunea comuniunii cu Dumnezeu.

Dumnezeu, model de unitate națională și viitor

„Nu se vând oare două vrăbii la un ban? Totuși, niciuna din ele nu cade pe pământ fără voia Tatălui vostru. Cât despre voi, până și perii din cap, toți vă sunt numărați” (Matei 10:29-30). Această informare biblică ne arată până la ce nivel de neînsemnată coboară Dumnezeu pentru a arăta că pentru El cel mai neînsemnat lucru are o valoare și este girat de El. Unitatea unei națiuni și viitorul acesteia trebuie să constea în implementarea gândurilor lui Dumnezeu cu privire la ea, nu în implementarea gândurilor ei cu privire la Dumnezeu. Modelul corect nu este acela în care doi vrăjmași își fac cruce și apoi se ucid unul pe altul în vederea jertfirii lor pentru unitate națională, ci modelul corect este acela când doi vrăjmași se uită la crucea lui Hristos în vederea viitorului lor comun. România nu poate avea un viitor pentru români, un viitor pentru maghiari, un viitor pentru sași, un viitor pentru țigani, un viitor pentru ucraineni etc. și pe cel al românilor să-l numească unitate națională. Această politică este împotriva realității, împotriva firii și este utopică. Fără Dumnezeu nu există unitate și fără Dumnezeu nu există viitor. Libertate de conștiință nu înseamnă dreptul de a putea mocni etnic sau confesional până în ziua când mă voi putea război cu celălalt. Libertate de conștiință presupune să militez iubitor și unimic la un viitor al lui Dumnezeu care să ne asimileze pe toți. Dumnezeu este modelul de unitate națională și de viitor. „Căci Eu, zice El, știu gândurile pe care le am cu privire la voi, zice Domnul, gânduri de pace, și nu de nenorocire, ca să vă dau un viitor și o nădejde” (Ieremia 29:11). Vorbind despre conștiința poporului român, Constantin Rădulescu Motru surprinde trei feluri de conștiință: „Conștiința comunității de origine, conștiința comunității de limbă și conștiința comunității

de destin”¹⁸ Preiau această declarație prin perspectiva studiului nostru și o parafrazez în felul următor: conștiința comunității de origine în comunitatea Sfintei Treimi; acolo este modelul de comunalitate și acolo este originea noastră a tuturor. Conștiința comunității de limbă în comunitatea Sfintei Treimi; toate familiile de limbi se reduc la determinarea lexică și semantică pe care a stabilit-o Dumnezeu. Originile limbii nu se opresc acolo unde se opresc lingviștii, originile limbii se opresc în Dumnezeu. „Iată de ce, zic, nota Sfântul Apostol Pavel, îmi plec genunchii înaintea Tatălui Domnului nostru Isus Hristos, *din care își trage numele orice familie, în ceruri și pe pământ...*” (Efeseni 3:14-15) Și, în al treilea rând, conștiința comunității de destino vedem și o propunem în comunitatea și destinul Sfintei Treimi. Un viitor paralel cu cel al lui Dumnezeu este o catastrofă. Cei care își permit să direcționeze oamenii din această țară spre o catastrofă trădează creditul comunității interetnice și în final îl trădează pe Dumnezeu. Acest tip de trădare nu va crea niciodată unitate națională și nici viitor pentru aceasta. O unitate etnică doar pentru ea este unitatea împotriva unirii ei. O libertate de conștiință doar pentru confesiunea religioasă a ei, este o libertate împotriva propriei conștiințe. Un viitor doar pentru o etnie și pentru coloritul ei confesional, este un viitor împotriva propriului viitor.

Unitatea națională nu poate fi o găselniță politic-etnică degenerativă. O realitate de acest tip e identică unei implozii care mai devreme sau mai târziu duce la o autodistrugere complexă și completă. Unitatea națională se integrează și integrează un demers viitorist, iar demersul viitorist al unei unități naționale ține de unitatea umană universală și de viitorul acesteia. În final, viitorul unității umane universale ține de împotrivirea față de Dumnezeu și este un viitor foarte scurt, sau de integrarea în viitorul lui Dumnezeu care promite nesfârșitul. Această realitate impune deopotrivă originile și escatonul, presupune foarte asiduu conștientizarea că originile nu sunt acolo unde fiecare etnie și-a tras linia de naștere istorică și viitorul nu este acolo unde etnia fiecăruia va triumfa în detrimentul celorlalte. „Epoca postbelică avea de reconstruit o cetate nouă a oamenilor. Iar creștinismul nu putea furniza rădăcini acestei cetăți universale decât dacă el însuși era capabil de o nouă conștiință: conștiința împospătată și aplicată a faptului că toate valorile, religioase sau altele, din diferite spații

18 Constantin Rădulescu Motru, *Etnicul românesc – Naționalismul*, Editura Albatros, București, 1996 p. 13

de civilizație decurg din aceeași rădăcină transcendentă.”¹⁹ Doar întoarcerea la modelul lui Dumnezeu asigură viitorul lui Dumnezeu. Modelul detrimental nu promite niciun fel de unitate, ci doar haiducii și bande etnice care pun în pericol ființa umană și sensul istoric al existenței ei.

Dan Puric susține că, „vârful de conștiință națională a fost Eminescu. Gândirea lui Eminescu despre poporul român având în acest sens valoare de destin.”²⁰ Însă superlativul imaginii de conștiință națională românească a lui Eminescu nu este cel care apare flagrant în scrierile sale politice, ci cel poetizat, cel genializat în jocul stilistic și metafizic al poeziei sale. Ori poezia lui Eminescu transcende etnicul, transcende contradicția, transcende unicul individual în favoarea unicului iubirii dintre doi, transcende universalitatea pământească spre universitatea astrală și dinamitează toată realitatea cu sămburele erosului care anulează toate sensurile strâmbe ale ființei și ale existenței și dă sens etern iubirii. Astfel, nu ferecarea ridicolului etnic românesc reflectă conștiința românească, ci universalismul și universalitatea acestui etnic; universalismul interetnic românesc și românismul multinațional al României. Noi nu putem să fim mai integrați european decât suntem integrați între noi, noi etniile care locuim țara România. De universalizarea românismului interetnic din România atârnă universalizarea românismului României în Europa și în lume.

În consecință noi vom privi măreția Centenarului Unirii nu ca unire a etniei românești, pentru că, din păcate ea este răspândită în multe țări, ci vom privi Centenarul ca pe o unire a locului, a locului pe care îl numim România și îl locuim cei de aici, loc unde pot veni cu mândrie și tihnă toți cei care au avut cândva aici o vatră: români, sași, șvabi, maghiari etc. Libertatea de conștiință o garantăm prin faptul că în noi pot fi liberi toți ceilalți și în toți ceilalți putem fi liberi noi și noi și ceilalți și ceilalți și noi putem fi liberi în copiii pe care îi oferim acestui loc ca pe un dar din partea lui Dumnezeu și pentru viitorul pe care ni l-a pregătit Dumnezeu. Acesta este modelul, maniera și comunalitatea de existență a Sfintei Treimi. Ea este unită nu ca să se separe de noi, ci este unită pentru ca să ne unească între noi și să ne unească cu Sine. „Mă rog ca toți să fie una, cum Tu, Tată, ești în Mine, și Eu în Tine; ca și ei să fie una în Noi, pentru ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis” (Ioan 17:21). „O persoană, cu cât

19 Anca Manolescu, *Europa și întâlnirea religiilor: Despre pluralismul religios*, Editura Polirom, Iași, 2005 pp.

20 Dan Puric, *Cine Suntem*, Editura Platitera, București, 2008 p. 142

propășește mai mult pe calea unirii, cu atât este mai conștientă. Această conștientă în viața duhovnicească la autorii ascetici răsăriteni se cheamă cunoaștere.”²¹ Așadar modelul de unitate și viitor al nostru nu ar trebui să se abată de la această perspectivă Dumnezeiască.

Concluzie

Unitatea națională nu înseamnă furia unei etnii care știe cum să-și facă loc între alții cu ascunzișuri de ură și interese meschine sau șovine. Unitate națională, înseamnă teza și parabola unimii lui Dumnezeu. Această teză decurge din maturitatea și frumusețea interetnică a etniilor ce locuiesc România, maturitate și frumusețe pe care unii lideri ai acestora au știut cum să o manipuleze în vederea intereselor lor mârșave prin crearea pseudo-eroilor și a pseudo-victoriilor. Iubim uneori eroi care ne-au urât și iubim victorii care au fost înfrângerii. Patriotismul și iubirea de țară, respectul străbunilor și iubirea viitorului, mândria națională și iubirea de semeni, toate acestea trebuie să fie mai presus de pseudo-eroi și de pseudo-victorii.

Unitatea națională trebuie să fie sărbătoarea oamenilor din acest loc numit România, oameni care prin libertatea de conștiință pot mâna viitorul lui Dumnezeu spre ceea ce Dumnezeu așteaptă și, acest lucru, îl fac toți. Dacă inima României este doar în inimile românilor, suntem într-o mare confuzie și ne pregătim de măcel. Unitate națională înseamnă că cei care trăiesc în această Țară, indiferent de etnie, înțeleg că libertatea lor de conștiință le cere ca inima României să fie în inimile lor, **să fie inima lor**. Aceasta este teza unității Sfintei Treimi și aceasta este parabola libertății de conștiință a Sfintei Treimi.

Bibliografie

- * Crainic Nichifor, *Puncte cardinale în haos*, Editura Albatros, București, 1998.
- * Bobrinskoy Boris, *Taina Preasfintei Treimi*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005.

---

21 Vladimir Lossky, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*, Editura Anastasia, București p. 247

- ✦ Dan Puric, *Cine Suntem*, Editura Platytera, București, 2008.
- ✦ Evdokimov Paul, *Taina iubirii*, Editura Cristiana, București, 1994.
- ✦ Ionescu Nae, *Teologia – Integrala publicisticii religioase*, Editura DEISIS, 2003.
- ✦ Vladimir Lossky, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*, Editura Anastasia, București.
- ✦ Madgearu Alexandru, *Rolul creștinismului în formarea poporului român*, Editura BIC ALL, București, 2001.
- ✦ Manolescu Anca, *Europa și întâlnirea religiilor: Despre pluralismul religios*, Editura Polirom, Iași, 2005.
- ✦ Motru Rădulescu Constantin, *Etnicul românesc – Naționalismul*, Editura Albatros, București, 1996.
- ✦ Motru Rădulescu Constantin, *Psihologia poporului român*, Editura Paideia, București 1998.
- ✦ Matsoukas Nikolaos, *Teologie dogmatică și simbolică vol. II*, Editura Bizantină, București 2006.
- ✦ Popescu Dumitru, *Hristos – Biserică – Societate*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998.
- ✦ Ralea Mihai, *Fenomenul românesc*, Editura Albatros, București, 1997.
- ✦ Roth A. Ariel, *Origini – Sunt știința și Scriptura ireconciliabile?*, Editura Viață și Sănătate, Pantelimon, 2013.
- ✦ Stăniloae Dumitru, *Ortodoxie și românism*, Editura Albatros, București 1998.
- ✦ Stăniloae Dumitru, *Sfânta Treime sau la început a fost Iubirea*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993.
- ✦ Schutze Alfred, *Despre Ființa Trinității*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2010.
- ✦ Thoma de Aquino, *Summa theologiae – Despre Dumnezeu*, Editura Științifică, București 1997.
- ✦ Toynbee J. Arnold, *Studiu asupra istoriei*, Sinteză a volumelor I-VI de D. C. Somervell, Editura Humanitas, București, 1997.